

Ondersteuning hoofdstructuur Aduardersijl - Gewijzigd projectvoorstel

VERHOOGING VAN VERKEERSVEILIGHEID EN BEREIKBAARHEID,
PASSEND BIJ HISTORISCHE BEELDKWALITEIT

ONDERSTEUNING HOOFDSTRUCTUUR ADUARDERZIJL/GEWIJZIGD PROJECTVOORSTEL

Voorstel gewijzigde projectinhoud bij verleende BDU-subsidie 2005-09203/20. Het projectvoorstel 'Ondersteuning hoofdstructuur Aduarderzijl' is gericht op het waarborgen van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid in het gehucht Aduarderzijl in de gemeente Winsum, waarbij wordt aangesloten op de in 2011 ontwikkelde dorpsvisie. Met de voorgestelde maatregelen wordt enerzijds voorgesorteerd op toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en anderzijds wordt rekening gehouden met de historische beeldkwaliteit.

Aanvrager:

Gemeente Winsum

Hoofdstraat W70, 9951 AC Winsum

Postbus 10, 9950 AA Winsum

Contactpersoon: de heer J. Koomans van den Dries

Telefoon: (0595) 44 77 84

E-mail: j.koomansvandendries@winsum.nl

Website: www.winsum.nl

Bankgegevens:

Bank Nederlandse Gemeente

Tenaamstelling rekening: Gemeente Winsum

Rekeningnummer: 28 50 09 605 (IBAN-nummer hier invullen]

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1. Huidige situatie en knelpunten	3
2. Historische context	4
3. Infrastructurele maatregelen	5
4. Overige maatregelen en samenhang met gemeentelijk beleid	6
5. Meerwaarde in kort bestek	6
6. Planning	7
7. Begroting	8

INLEIDING

“Niet teveel drukte, mogelijkheden om Aduarderzijl bewoonbaar te houden volgens de eisen van de tijd, met respect voor het verleden en met oog voor wat komen gaat.”

Dat schrijft oud-wethouder Wiebe Zorge van de gemeente Winsum in zijn voorwoord in het rapport ‘Op weg naar een dorpsvisie voor Aduarderzijl’ (2011). Hij verwoordt daarmee de wensen van de bewoners van Aduarderzijl. Ondersteund door de onafhankelijke adviesorganisatie voor ruimtelijke kwaliteit Libau en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) hebben de bewoners met elkaar een dorpsvisie ontwikkeld.

Inrichtingsvoorstellen zijn gericht op het behoud van leefbaarheid, veiligheid, bereikbaarheid en historische uitstraling. De gewenste situatie kan voor een belangrijk deel worden gerealiseerd op basis van infrastructurele maatregelen. Van belang daarbij zijn toeristisch-recreatieve ontwikkelingen die vooral in en rond de zomer voor verhoogde verkeersintensiteit zorgen.

Ruim 70 procent van de kosten voor het totale pakket van inrichtingsmaatregelen hangt samen met asfalteringswerk, grondwerk en verharding ten behoeve van parkeerplaatsen (zie begroting). Dat is het deel waar deze aanvraag betrekking op heeft. De gemeente Winsum bekostigt circa tweederde van deze infrastructurele maatregelen. Voor het restantbedrag doet de gemeente Winsum een beroep op het in 2005 door de provincie Groningen toegekende, maar niet benutte subsidiebedrag à € 74.000,- op grond van de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU) voor het project ‘2e fase herinrichting Borgweg te Winsum (2005-09203/20). Dit projectvoorstel voor Aduarderzijl is daarmee tevens een verzoek tot wijziging van genoemde beschikking. De aanvraag voldoet aan de voorwaarde dat de BDU-subsidie maximaal 50 procent van de subsidiabel geachte uitvoeringskosten bedraagt. Uitgaande van de totale projectkosten van € 222.161,- vergt het project een subsidie van niet meer dan € 74.000,-.

1. HUIDIGE SITUATIE EN KNELPUNTEN

Aduarderzijl is een circa 50 inwoners tellend gehucht waar de bebouwing grotendeels langs de doorgaande weg - Zijlsterweg - is geconcentreerd. Deze weg vormt een lus in de verbinding Garnwerd en Ezinge. Aduarderzijl is één van de juwelen in een gebied dat grote aantrekkingskracht uitoefent op wandel-, fiets- en vaarrecreanten. In het historische Waarhuis vinden concerten, exposities en andere kleinschalige bijeenkomsten plaats. In de zomer 2013 is van start gegaan met ‘Concert in de Kom’, een cultureel evenement dat duizend bezoekers trok en dat op grond van dit succes zeker een herhaling zal krijgen. Dergelijke activiteiten trekken veel verkeer aan. Met een terras in de zomer vervult het Waarhuis tevens een bescheiden

horecafunctie. Daarnaast is een stukje buiten de dorpskom een kleine camping met jachthaven te vinden, met een terras en faciliteiten voor fietsers zoals een reparatiekit en oplaadpunt en vanaf augustus 2014 een opstapplaats voor het fietsvoetveer over het Reitdiep.

Knelpunten

- De wegen in de bebouwde kom (Zijlsterweg, Antumerweg, Groenelaan en Middagsterweg) zijn voorzien van asfaltverharding. Ervaring leert dat daar een onvoldoende remmend effect op gemotoriseerd verkeer van uitgaat. Een rondje Aduarderzijl is op zonnige dagen geliefd bij automobilisten en motorrijders. Vooral omdat de wegen smal en deels licht glooiend zijn en de doorgaande weg aan de zuidkant grotendeels wordt begeleid door bomen en hagen, heeft de weggebruiker weinig uitwijkruimte en overzicht. Het is daarom wenselijk dat de bestrating een gedragsbeïnvloedend karakter heeft en dat de overgang naar de bebouwde kom duidelijker te herkennen is.
- Asfaltverharding doet afbreuk aan het historisch karakter en de sfeer. Dit is ook de mening van adviesbureau Libau en de bewoners die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de dorpsvisie.
- De huidige parkeerfaciliteiten in het dorp zijn ontoereikend, met als gevolg dat auto's langs de weg worden geparkeerd. Met het oog op verkeersveiligheid is het wenselijk dat dit zoveel mogelijk wordt ontmoedigd. Het dorp kent jaarlijks meerdere piekmomenten, bijvoorbeeld bij muziekevenementen en exposities. Het gaat niet om grote aantallen, maar de ruimte is eenvoudigweg zeer beperkt.
- Uitbreiding van parkeerfaciliteiten is bovendien wenselijk om te voorkomen dat het dorpsgezicht op piekmomenten wordt aangetast door 'blik op de weg'. Een volgeparkeerde dorpskom is een doorn in het oog voor bewoners, maar ook voor bezoekers. De aantrekkelijkheid van Aduarderzijl is tenslotte een belangrijke reden waarom men hiernaartoe komt. Ook dit argument komt naar voren uit de beeldkwaliteitsanalyse door Libau en de dorpsvisie.
- Met ingang van dit jaar wordt een veerpont over het Reitdiep in gebruik genomen voor fietsers en wandelaars. Van 1 augustus tot 1 oktober wordt gevaren in weekenden, op feestdagen en alle dagen van augustus. Het Reitdiepveer vaart tussen Aduarderzijl (vanaf een ponton in de jachthaven) en Schaphalsterzijl en sluit aan op het fiets- en wandelroutenetwerk in het gebied. Ook is door de Gebiedscommissie Reitdiepdal een nieuwe route door het Reitdiepdal ontwikkeld waarin het 20 minuten durende vaartochtje is opgenomen (www.reitdiepveer.nl). Omdat de recreatieve mogelijkheden toenemen en de beleving van het Reitdiep er een nieuwe dimensie bij krijgt, is de verwachting dat het aantal parkerende bezoekers in Aduarderzijl groeit.

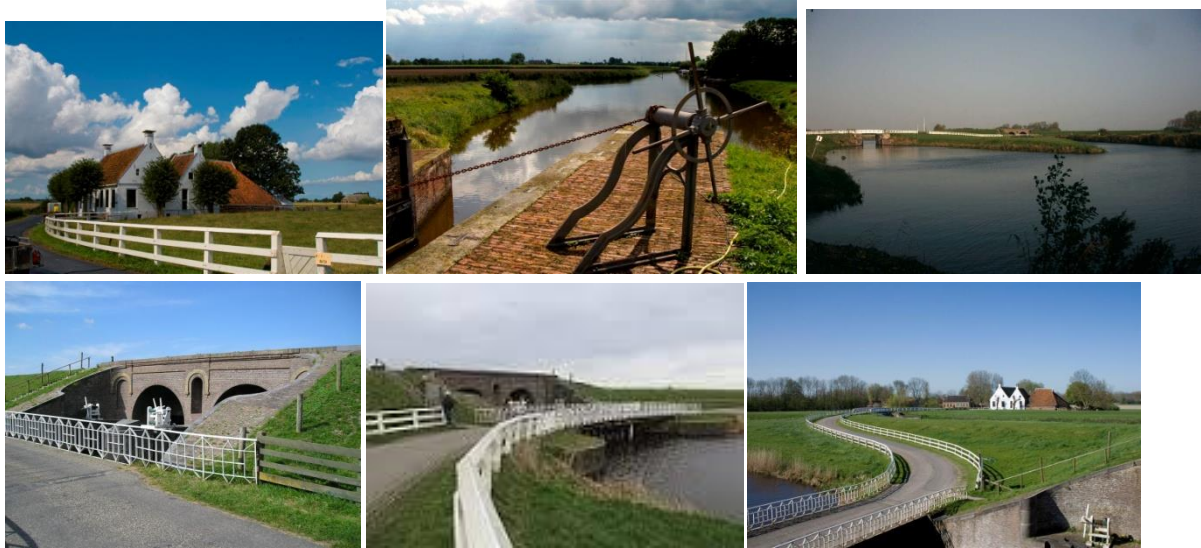
2. HISTORISCHE CONTEXT

Aduarderzijl ligt op de overgang van het Reitdiepgebied en het Nationaal Landschap Middag-Humsterland, het oudste cultuurlandschap van Europa. De geschiedenis van het dorp voert terug naar het eind van de 13^e eeuw toen de Cisterciënzer monniken in Aduard het door hen gegraven Aduarderdiep doortrokken naar het Reitdiep. Bij de monding in het Reitdiep kwam de Aduarderzijl te liggen. Deze spuisluis diende voor de afwatering van gebieden nabij de stad Groningen op het Reitdiep, dat tot het eind van de 19^e eeuw in open verbinding met de

zee stond. Twee keer in de geschiedenis is deze sluis - waarvan de huidige versie stamt uit 1706 - van strategisch belang geweest. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog werd in 1580 naast de sluis een schans opgeworpen. In het Rampjaar 1672 maakte de sluis deel uit van de waterlinie ten noordwesten van de stad Groningen. Bij de aanval door Bommen Berend werden alle zeesluizen opengezet om een aanval vanuit het westen onmogelijk te maken. In 1867 werd een tweede sluis aangelegd: de Oostelijke of Kokersluis. Na de afsluiting van het Reitdiep in 1877 kwam de zeewerende functie te vervallen. Naast de sluizen ligt het Waarhuis, de voormalige sluiswachterswoning, waarvan het oudste deel uit 1680 en het voorhuis uit 1706 dateert. Het sluizencomplex en het Waarhuis zijn Rijksmonumenten.

Rijksmonumenten in Aduarderzijl

Aduarderzijl is markant gelegen in het weidse, open landschap. Het is op grote afstand te herkennen, enerzijds als 'groen eiland' en anderzijds dankzij de witte hekken die het slingerende wegtracé aan de oostzijde van het dorp begeleiden. De bebouwing is klein van schaal, wat bijdraagt aan de charme van Aduarderzijl. Het merendeel van de woningen is in de tweede helft van de 19e eeuw gebouwd. Aduarderzijl is weliswaar geen beschermd dorpsgezicht, maar de Rijksmonumenten en de bijzondere structuurkenmerken - kleinschaligheid, wegtracé, dijk en waterlopen - verlenen het dorp wel zijn unieke karakter.

3. INFRASTRUCTURELE MAATREGELEN

De ambities met betrekking tot de verhoging van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Aduarderzijl worden verbonden met het streven van bewoners en gemeente Winsum om de historische beeldkwaliteit te behouden en te versterken. De toelichting hieronder sluit aan op de schets in de bijlage.

- **Bestrating:** in de dorpsvisie wordt geconstateerd dat asfaltverharding afbreuk doet aan de beeldkwaliteit. Daarnaast gaat er een onvoldoende remmend effect op gemotoriseerd verkeer vanuit. Klinkerbestrating zou visueel de beste optie zijn, maar de bewoners zijn afwijzend tegenover de trilling- en geluidshinder die dat met zich meebrengt. Als alternatief is in overleg daarom gekozen voor een combinatie van zwarte asfaltverharding met aan weerszijden een rabatstrook van 0,5 meter rood asfalt met klinkerprint in halfsteensverband. De weg wordt hierdoor optisch versmald en met de klinkerprint wordt aangesloten op de historische, dorpse uitstraling. Deze bestratingswijze wordt op alle wegen in het dorp toegepast, telkens tot aan de komingang, om aldus de overgang naar de bebouwde kom te markeren.

- Op diverse locaties in de dorpskom en ter hoogte van de oostelijke entree van het dorp worden in totaal vier kleinschalige parkeervoorzieningen aangelegd. De verharding bestaat uit graskeien. Ter hoogte van de jachthaven wordt de parkeervoorziening verhard met rood asfalt met streetprint.

4. OVERIGE MAATREGELEN EN SAMENHANG MET GEMEENTELIJK BELEID

Overige maatregelen in het kader van de dorpsvisie zijn onder andere de aanleg van een met gebakken klinkers bestrate ontmoetingsplaats in het hart van het dorp, de aanplant van beukenhagen op een aantal locaties langs de weg (onder andere ter afscherming van een beeldverstorend trafohuisje), plaatsing van banken en historisch verantwoorde straatverlichting. Deze maatregelen sluiten samen met de infrastructurele maatregelen aan op de Structuurvisie 2025 van de gemeente Winsum waarin onder andere de volgende passages zijn opgenomen: ‘We streven naar sterke dorpen en buurtschappen met elk een helder, eigen profiel. We zien het als onze opgave om de komende jaren een duidelijke koers te varen ten aanzien van onze kernen om zo de karakteristieke eigenschappen van de afzonderlijke kernen het best tot hun recht te laten komen.’ ‘Verbetering van bestaande overnachtingsmogelijkheden, landschappelijke verbeteringen, inpassing van recreatieve voorzieningen en het beheren van de historische beeldkwaliteit zorgen ervoor dat Aduarderzijk in 2025 haar bijzondere karakter heeft weten te behouden.’ Eveneens wordt in overleg met waterschap Noorderzijlvest de mogelijkheid tot herstel van de voormalige zwaaihoek verkend.

5. MEERWAARDE IN KORT BESTEK

Met de voorgestelde infrastructurele maatregelen wordt bijgedragen aan:

- Verhoogde verkeersveiligheid: stimulans tot snelheidsverlaging dankzij het optisch effect van de verharding.
- Historische uitstraling op basis van verhardingsconcept: streetprint in rood asfalt benadert de uitstraling van gebakken klinkers.

- Geen trilling- en geluidshinder voor bewoners: er worden geen klinkers toegepast.
- Uitbreiding van parkeerfaciliteiten om het zicht van weggebruikers op de smalle wegen te waarborgen: doordat er geen auto's langs de weg hoeven te worden geparkeerd, worden de doorstroom en het zicht van personenauto's en landbouwgerelateerd verkeer niet meer belemmerd.
- Verbetering van de bereikbaarheid van locaties als het Waarhuis, de camping/jachthaven met opstapplaats voor de veerpont en de verderop gelegen Allersmaborg.
- Geen 'blik' langs de openbare weg, zodat het dorpsbeeld onaangetast kan blijven.

6. PLANNING

Uitvoering staat gepland in 2015.

7. BEGROTING

Kosten ex BTW

Asfaltwerk	€	120.695,20
Grondwerk/fundering voor wegverbreding	€	8.276,50
Verhardingen voor parkeerplaatsen/inritten	€	24.032,35
Leidingwerk	€	10.000,00
Straatmeubilair	€	2.500,00
Openbare verlichting	€	21.710,00
Groen	€	5.150,00

Subtotaal	€	192.364,05
Staartkosten 20%	€	38.472,81

Subtotaal	€	230.836,86
Onvoorzien 10%	€	23.083,69

Subtotaal	€	253.920,55
21% BTW	€	53.323,31

Totaal	€	307.243,86
--------	---	------------

Subsidiabel geachte uitvoeringskosten

Asfaltwerk	€	120.695,20
Grondwerk/fundering voor wegverbreding	€	8.276,50
Verhardingen voor parkeerplaatsen/inritten	€	24.032,35

Subtotaal	€	153.004,05
Staartkosten 20%	€	30.600,81

Subtotaal	€	183.604,86
21% BTW	€	38.557,02

Totaal	€	222.161,88
--------	---	------------

Financiering

BDU-subsidie	€	74.000,00
Gemeente Winsum	€	148.161,00

Totaal	€	222.161,88
--------	---	------------

Bijlage: Schets “Ondersteuning hoofdstructuur Aduarderzijl”

